

Szőnyeg - Szafavida spirálindás és palmettás Herati szőnyeg

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	51.110.1
Készítés ideje:	16 - 17. SZÁZAD
Készítés helye:	Irán (Perzsa Birodalom); Horászán (feltehetően); Közép-Irán (Perzsa Birodalom) (feltehetően)
Anyag:	gyapjú csomó; pamut lánc- és vetülékfonal
Technika:	szenné (aszimmetrikus) csomózás
Méretetek:	hosszúság: 278 cm szélesség: 218 cm csomósűrűség: 2150 csomó/dm ²

A régi Magyarországon az oszmán-török munkák mellett főleg iráni szőnyeget importáltak. Antonio Bonfini feljegyezte, hogy 1486-ban a francia királyhoz küldött követjárás alkalmával Mátyás király ajándékait Beatrix királyné perzsi szőnyegekkel egészítette ki 1493-ban pedig azokról a perzsa szőnyegekről tett említést, amelyeket korábban Ali bég Nagyváradnál zsákmányolt és Kinizsi Pál szerzett vissza.

Az iráni szőnyegkészítés kezdeteiről nagyon keveset tudunk. Az első, közvetett adatok a 15. századból származnak a 16. századból viszont már rutinos munkák maradtak fenn. A gyapjú mellett pamutot, selymet, teveszőrt is használtak, s a helybeli kurdok és törökök kivételével az aszimmetrikus csomózási technikát alkalmazták.

Az itt bemutatott 16. századi "Herati" szőnyeg – a könyvkötések által inspirált, feltehetőleg könyvkötéstervező művészek kartonjai nyomán készült medaillonos szőnyegekkel egyetemben – a korai perzsa szőnyegművészet jellegzetes emléke. Kompozíciója raffinált: a hosszanti és keresztengelyére szimmetrikus spirálindákból áll. A szőnyeget is díszítő fogazott virágpalmetta, a finom rajzú felhőszalag kelet-ázsiai eredetű díszítőelem.

A szőnyeg egykor Ráth György gyűjteményéhez tartozott, egy archív fényképfelvétel tanúsága szerint fasori villájában az ún. gemmák szobájának falán függött (ld. IM Adattár, FLT 4867 - ld. [itt](#)).

Lásd még: [Museum With No Frontiers](#)

Irodalom

- Pásztor Emese: Budapest's Best-Kept Secrets *HALI*, 185 (Autumn 2015). HALI, London, 2015. - p. 73, 75, és 71, 2. kép
- Horváth Hilda: *Ráth György iparművészeti gyűjteménye. (kézirat, IMM Adattár, VLT 194)*. 1996. - Lt.798.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/56. (Batári Ferenc)
- Szerk.: Voit Pál, László Emőke: *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - p. 437., 20. kép
- Gombos Károly: *Régi perzsa és anatóliai szőnyegek*. Damjanich János Múzeum, Szolnok, 1979. - Nr. 9.
- Perzsa szőnyegek. Kiállítás a Miskolci Galériában a budapesti Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből*. Miskolc, 1979. - Nr. 2.

